

ISSN 0556-1590

ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО И ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

22 и 23

Београд - 2022

Kompletno integrisan rad sa e-FAKTURAMA

Tri decenije iskustva u stvaranju programa za praćenje kompletnog poslovanja iskoristili smo da dodatno unapredimo Lidder, i to kompletnom automatizacijom rada sa e-dokumentima.

Direktno slanje, prijem i arhiviranje e-Faktura sa svim priložima i sve to bez posrednika, kao i brzo i jednostavno automatsko knjiženje primljenih e-Faktura.

Već implementirano i funkcionalno rešenje sa direktnom vezom sa SEF-om u okviru monolitnog programa za knjigovodstvo, računovodstvo i kompletno poslovanje **LIDDER MRS.**

GRATIS OBUKA I RADIONICE

POZOVITE NAS

013 300 013

013 300 010

e-Fakture
u Lidderu
DETALJNIJE
www.nd.rs

LIDDER MONOLIT

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР: Иван Антић, Снежана Анђић, Споменка Бабић, Ивана Бараћ, Вера Бјелица, мр Дејан Дабетић, др Тања Ђелић, Андрија Јовичић, Гордана Кесић, др Наташа Ковачевић, Милена Менковић, др Милан Неговановић, мр Живко Нешић, др Миленко Павловић, Милош Петровић, Бранка Радовић, Рада Радовић, Горан Савић, др Драгиша Слијепчевић, Ратомир Слијепчевић, др Милутин Срдић, др Славољуб Станић (председник), Ирина Стевановић-Гавровић, мр Миливоје Цветановић, др Ратомир Ћировић

ИЗДАВАЧ: ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК, д.о.о., Београд, Булевар краља Александра бр. 86
Поштански фах 345.

Текући рачуни: 205-5686-05, 170-900-30, 160-186875-14 и 220-135317-86

СЛУЖБА ОБЈАШЊЕЊА ПРОПИСА, тел.: 011-3209-600

СЛУЖБА ПРЕТПЛАТЕ, тел.: 011-3209-630, e-mail: pretplataps@privsav.rs

УРЕДНИК ПЕРИОДИЧНИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Иван Антић, тел. 32-09-667

ЛЕКТОР

Саво Пешут

ДИРЕКТОР И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Ратомир Ћировић, тел. 32-09-660, e-mail: privrednis@privsav.rs

Адреса сајта на Интернету: www.privsav.rs

САДРЖАЈ:

Стр.

АКТУЕЛНОСТИ И НОВИ ПРОПИСИ

Усвојени су закон о буџету за наредну годину и сет пореских и других закона – Иван Антић	-----5
Нове измене у систему електронских фактура – верзија 3.0 – др Милан Неговановић	-----7
Актуелности у вези са састављањем и објављивањем годишњих финансијских извештаја за 2022. годину – др Ратомир Ћировић	-----10
Царинска тарифа за 2023. годину – Надица Пантовић	-----12

ПОПИС

Годишњи попис имовине и обавеза на дан 31. децембра 2022. године – др Милан Неговановић	--- 22
I. Значај, организација, рокови и поступци вршења годишњег пописа	----- 22
II. Попис неуплаћеног уписаног капитала	----- 33
III. Попис нематеријалних улагања	----- 33
IV. Попис некретнина, постројења и опреме	----- 34
V. Попис биолошких средстава	----- 40
VI. Попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза	----- 42
VII. Попис залиха материјала, резервних делова, алата и инвентара	----- 45
VIII. Попис недовршене производње и готових производа	----- 46
IX. Попис робе и сталних средстава намењених продаји	----- 54
X. Попис готовинских еквивалената и готовине	----- 56
XI. Дугорочна и краткорочна резервисања	----- 58
XII. Попис временских разграничења	----- 58
XIII. Попис ванбилансне активе и ванбилансне пасиве	----- 59
XIV. Извештај о извршеном попису	----- 60
Обрачун ПДВ на разлике утврђене по попису – др Петар Бабић	----- 72
Обрачун ПДВ на расход добара са посебним освртом на Норматив расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа ПДВ – др Петар Бабић	----- 81
Обрачун акцизе на мањак и расход производа – др Петар Бабић	----- 94
Примена рачуноводствених и пореских прописа приликом расходовања опреме и продаје отпадног материјала од расходоване опреме – Горан Лазовић	----- 98

Усаглашавање потраживања и обавеза – Душан Поповић	106
Отпис (приходовање) обавеза – Весна Боровић	110
Застарелост потраживања и обавеза – Снежана Анџић	119
Застарелост права на утврђивање и наплату пореза и споредних пореских давања – Тијана Павловић	131
Књижење резултата пописа код правних лица и предузетника – Иван Антић	135

ПОРЕЗ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА

Давање поклона за новогодишње и божићне празнике – Весна Боровић	144
--	-----

ПРЕДУЗЕТНИЦИ

Наставак обављања делатности предузетника у форми привредног друштва – Данијела Крајић Дамјановић	151
---	-----

РАЧУНОВОДСТВО

Рачуноводствени и порески третман промета робе у транзиту – Иван Антић	164
Питања и одговори из области рачуноводства – др Ратомир Ћировић	169
1. Евидентирање закупа према МСФИ 16 када се врше авансна плаћања која обухватају више периода закупа	169
2. Евидентирање купљеног путничког возила по уговору о финансијском лизингу у складу са МСФИ за МСП	171
3. Враћање аванса који је плаћен уз примену валутне клаузуле	172
4. Евидентирање изградње објекта који је намењен продаји када инвеститор нема сопствену грађевинску оперативу	172
5. Утврђивање каматне стопе по уговору о закупу када субјект примењује комплетне МСФИ	173
6. Евидентирање камате и ПДВ по уговорима о финансијском лизингу	173

ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ

Питања и одговори у вези са применом прописа о ПДВ – Данијела Крајић Дамјановић и Горан Лазовић	175
1. Право на претходни ПДВ по основу набавке опреме за прање теретних и путничких возила	175
2. Право на одбитак претходног ПДВ у случају када је промет настао у једном пореском периоду, а рачун издат преко СЕФ у наредном пореском периоду	175
3. Улазак у систем ПДВ и обрачунавање ПДВ по основу извршеног промета	176
4. Могућност примене пореског изузимања из члана 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ у случају када имовина која се преноси путем статусне промене није коришћена од стране преносиоца	176

ФИСКАЛИЗАЦИЈА

Питања и одговори у вези са фискализацијом – Горан Лазовић и Иван Антић	178
1. Продаја отпадног уља из просторија ресторана евидентира се преко електронског фискалног уређаја	178
2. За утврђени мањак и расход добара изнад количина утврђених актом Владе, не постоји обавеза издавања фискалног рачуна	178
3. Обуставу од зараде на име плаћања накнаде за исхрану у току рада где су угоститељске услуге пружене запосленима од стране угоститеља, послодавац није дужан да евидентира преко електронског фискалног уређаја	179
4. Начин евидентирања топлог obroка када кетеринг фирма испоручује топле оброке запосленима, а послодавцу издаје рачун за испоручена добра	179
5. Идентификација купца који је обвезник пореза на приходе од самосталне делатности на фискалном рачуну	180
6. Промет који пословни субјект из велепродаје врши физичком лицу које је обвезник ПДВ не евидентира се преко електронског фискалног уређаја	181

СРП – Каталогизација у публикацији,

Народна библиотека Србије, Београд, 658 + 657

ПРИВРЕДНИ САВЕТНИК: часопис за рачуноводство и пословне финансије/одговорни уредник др Ратомир Ћировић, – Год. 1, бр. 1 (1952) – Београд: Привредни саветник, а.д., 1952

– Предузеће за графичку делатност, трговину и производњу: „Графипроф“, Максима Горког 1а. – 27 цм

Доступно и на: <http://www.privsav.rs> – Петнаестодневно

ISSN 0556-1590 – Привредни саветник

COBISS.SR-ID 16400642

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

Годишњи попис имовине и обавеза код корисника јавних средстава – Милена Менковић ----- 182

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Кратке информације – Иван Антић, Весна Боровић, Душан Поповић и мр Дејан Дабетић ----- 195

1. Објављен је податак за утврђивање најниже и највише основице за обрачун социјалних доприноса у 2023. години ----- 195
2. Подсетник у вези са применом прописа о порезу на добит за 2022. годину ----- 196
3. Државни и верски празници у јануару и фебруару 2023. године ----- 196
4. Интензивирање су контроле и кажњавања пореских обвезника за кашњење у плаћању обрачунатог и пријављеног пореза ----- 196
5. Провера фискалног рачуна без QR кода или УРЛ адресе ----- 197
6. Ревалоризација отплатних рата за продате станове на дан 30. септембра 2022. године се не обрачунава ----- 197
7. Измењени уговори о избегавању двоструког опорезивања са Бугарском, Кином и Шпанијом ----- 198

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ – Весна Боровић ----- 199

Привредни саветник организује БЕСПЛАТНИ ONLINE СЕМИНАР (ВЕБИНАР) НА ТЕМУ

ИЗМЕНЕ У ПРОПИСИМА О ЕЛЕКТРОНСКОМ ФАКТУРИСАЊУ, ПДВ, ФИСКАЛИЗАЦИЈИ И ОСТАЛИМ ПОРЕСКИМ ПРОПИСИМА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОД 1.01.2023. ГОДИНЕ И ПРИПРЕМЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ

- Измене и допуне Закона о електронском фактурисању
- Измене и допуне Закона о ПДВ
- Измене и допуне Закона о фискализацији
- Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за социјално осигурање
- Измене и допуне осталих пореских прописа
- Припремне радње за састављање годишњег финансијског извештаја за 2022. годину
- Одговори на питања

Уживо емитовање преко YouTube

21. децембар 2022. године

Почетак у 9,00 часова

Укључивање на вебинар биће омогућено путем линка којег ћемо непосредно пред почетак, у 8.30 часова, поставити на сајту www.privsav.rs.

Том приликом ће бити објављена и мејл адреса за постављање питања.

Никаква посебна регистрација и пријављивање неће бити потребни.

Учешће на вебинару за претплатнике „Привредног саветника“ и за сва остала лица је бесплатно.

Након одржавања снимак вебинара биће постављен на YouTube.

ONLINE СЕМИНАР (ВЕБИНАР)

на тему

ПОСЛОВИ РЕЕКСПОРТА И ИЗВЕШТАВАЊЕ О КРЕДИТНИМ ПОСЛОВИМА СА ИНОСТРАНСТВОМ ПО ОСНОВУ НЕНАПЛАЋЕНОГ ИЗВОЗА И НЕНАПЛАЋЕНОГ УВОЗА

Циљ вебинара је да слушаоце детаљно упозна са условима, начином реализације и различитим аспектима (спољнотрговински, царински, девизни, порески и рачуноводствени) послова реекспорта, као и да пружи све релевантне информације у вези са извештавањем о кредитним пословима по основу ненаплаћеног извоза и неплаћеног увоза.

Циљна група су лица која обављају спољнотрговинске послове и лица која су непосредно ангажована на девизним пословима, као и финансијски руководиоци у субјектима који у свом пословању имају спољноокономску и девизну компоненту.

По завршетку вебинара слушалац је оспособљен да правилно примени прописе који се односе на све облике реекспорта и да правилно примени прописе који се односе на извештавање Народне банке Србије о овој врсти кредитних послова са иностранством. Ово је посебно значајно јер је управо Народна банка Србије надлежна за вршење контроле девизног пословања резидената и нерезидената, а према досадашњем искуству управо су ови послови релативно често предмет девизне контроле.

Теме које ће бити обрађене на вебинару:

А) Послови реекспорта

1) Реекспорт када се роба купује у другој држави или царинској територији и непосредно испоручује у иностранство;

2) Куповина робе у иностранству и продаја те робе у иностранство, с тим што та роба у поступку транзита прелази преко царинске територије Србије;

3) Куповина робе у иностранству, уношење те робе на територију Србије у царински дозвољеном поступку (али без стављања робе у слободан промет), а затим извоз те робе у иностранство.

За сваки од наведених облика реекспорта детаљно се обрађују: спољнотрговински, царински, девизни и порески аспекти и дају се примери књижења.

Б) Извештавање о кредитним пословима са иностранством по основу ненаплаћеног извоза и неплаћеног увоза

1) Прописи који се односе на извештавање о кредитним пословима са иностранством по основу ненаплаћеног извоза и неплаћеног увоза у року дужем од годину дана;

2) Критеријуми за одређивање који послови спољнотрговинског промета робе и услуга имају карактер кредитних послова са иностранством;

3) Обрасци за извештавање о кредитним пословима;

4) Начин попуњавања образаца за извештавање Народне банке Србије и рокови и начин извештавања;

5) Изузеци од обавезе извештавања;

6) Престанак обавезе извештавања Народне банке Србије.

Предавачи: **Тијана Павловић** и **Андрија Јовичић**

Преко интернет платформе Zoom

23. децембар 2022. године

Почетак у 9,00 часова

Накнада за присуствовање вебинару износи 9.000 динара (са ПДВ) за претплатнике, а 15.000 динара (са ПДВ) за лица која нису претплатници.

У износ накнаде укључене су и презентација предавача у PDF формату, као и право на одложено гледање снимка вебинара.

Пријављивање се врши попуњавањем и слањем пријаве на е-Продавница на нашем сајту, у оквиру секције РЕГИСТРАЦИЈА ЗА ОНЛАЈН СЕМИНАРЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА.

Након одобрења пријаве, а по извршеној уплати, корисник добија параметре за регистрацију на платформи Zoom, преко које ће се вршити пренос вебинара.

Детаљне информације у вези са пријављивањем, плаћањем и слањем линкова можете добити на тел: **011/3209-645** или путем мејла **nenad.stokovic@privsav.rs**.

УСВОЈЕНИ СУ ЗАКОН О БУЏЕТУ ЗА НАРЕДНУ ГОДИНУ И СЕТ ПОРЕСКИХ И ДРУГИХ ЗАКОНА

Народна скупштина усвојила је на Трећој седници Другог редовног заседања следеће законе:

1. Закон о буџету Републике Србије за 2023. годину (ступа на снагу наредног дана од дана објављивања, а примењује се од 1. јануара 2023. године);

2. Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему (ступа на снагу наредног дана од дана објављивања);

3. Закон о изменама и допуни Царинског закона (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

4. Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

5. Закон о изменама и допунама Закона о републичким административним таксама (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

6. Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

7. Закон о изменама и допунама Закона о порезу на додату вредност (ступа на снагу 1. јануара 2023. године);

8. Закон о изменама и допуни Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

9. Закон о изменама и допунама Закона о електронском фактурисању (ступа на снагу 1. јануара 2023. године);

10. Закон о изменама и допунама Закона о фискализацији (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

11. Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину (ступа на снагу 1. јануара 2023. године);

12. Закон о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања);

13. Закон о измени Закона о пензијском и инвалидском осигурању (ступа на снагу осмог дана од дана објављивања, а примењује се од 1. јануара 2023. године).

Наведени прописи објављени су у „Службеном гласнику РС“, бр. 138 од 12. децембра 2022. године.

Напомињемо да су све најважније предложене измене пореских закона о којима смо писали у ПС 21/22 и усвојене у предложеном тексту, тако да су у потпуности примењива објашњења која смо дали у наведеном броју часописа, уз одређене изузетке, које истичемо у наставку.

Једина разлика између усвојених измена и допуна **Закона о електронском фактурисању** и предлога измена и допуна овог закона састоји се у томе што није прихваћен предлог да се у дефиницију субјекта јавног сектора у члану 2. тачка 2) овог закона дода и јавно комунално предузеће. Уместо тога промењена је дефиниција субјекта јавног сектора, која сада гласи: субјект јавног сектора је ентитет који припада сектору државе, у смислу закона којим се уређује буџетски систем, као и јавно предузеће, у смислу закона којим се уређује правни положај јавних предузећа, независно од тога да ли је у обухвату сектора државе. Будући да су сва јавна комунална предузећа ионако у складу са Законом о јавним предузећима спадала у јавни сектор, ова измена суштински ништа не мења у односу на садашње стање и у односу на предлог измена и допуна Закона о којем смо писали.

Закон о буџету Републике Србије за 2023. годину усвојен је у складу са предложеним текстом. Међутим, у чланку објављеном у ПС 21/22, на страни 4. у другом пасусу тачка 8. у тексту се поткрала грешка, тако што је написано: „За државне службенике и на-

мештенике у Високом савету судства, Државном већу тужилаца и Државном правобранилаштву утврђује се основица за обрачун и исплату плата у нето износу од 37.538,52 динара са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање, уместо утврђује се **основица у нето износу од 27.538,52 динара** са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање.

У односу на информације које смо дали о Предлогу Закона о изменама и допуни Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, у тексту прописа који је усвојила Народна скупштина Републике Србије извршена је и измена у значењу појма „јавни сектор“ из члана 2. став 1. тачка 2) Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама. Сада се, за потребе примене овог закона, наводи да се под појмом „јав-

ни сектор“ подразумева део националне економије који обухвата сектор државе, у смислу закона којим се уређује буџетски систем, као и јавно предузеће, у смислу закона којим се уређује правни положај јавних предузећа, независно од тога да ли је у обухвату сектора државе.

У односу на Предлог Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину, у усвојеном тексту Закона о изменама и допунама Закона о порезима на имовину, у прелазним одредбама брисан је део којим је био предложен начин наставка и преузимања надлежности у поступцима утврђивања пореза на наслеђе и поклон, односно пореза на пренос апсолутних права, а који не буду окончани до 31. јануара 2023. године, када надлежност за утврђивање тих пореза преузима јединица локалне самоуправе од Пореске управе.

Привредни саветник организује БЕСПЛАТНИ ONLINE СЕМИНАР (ВЕБИНАР) НА ТЕМУ

ИЗМЕНЕ У ПРОПИСИМА О ЕЛЕКТРОНСКОМ ФАКТУРИСАЊУ, ПДВ, ФИСКАЛИЗАЦИЈИ И ОСТАЛИМ ПОРЕСКИМ ПРОПИСИМА КОЈИ СЕ ПРИМЕЊУЈУ ОД 1.01.2023. ГОДИНЕ И ПРИПРЕМЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ

- Измене и допуне Закона о електронском фактурисању
- Измене и допуне Закона о ПДВ
- Измене и допуне Закона о фискализацији
- Измене и допуне Закона о порезу на доходак грађана и Закона о доприносима за социјално осигурање
- Измене и допуне осталих пореских прописа
- Припремне радње за састављање годишњег финансијског извештаја за 2022. годину
- Одговори на питања

Уживо емитовање преко YouTube

21. децембар 2022. године

Почетак у 9,00 часова

Укључивање на вебинар биће омогућено путем линка којег ћемо непосредно пред почетак, у 8.30 часова, поставити на сајту www.privsav.rs.

Том приликом ће бити објављена и мејл адреса за постављање питања.

Никаква посебна регистрација и пријављивање неће бити потребни.

Учешће на вебинару за претплатнике „Привредног саветника“ и за сва остала лица је бесплатно.

Након одржавања снимак вебинара биће постављен на YouTube.

НОВЕ ИЗМЕНЕ У СИСТЕМУ ЕЛЕКТРОНСКИХ ФАКТУРА – ВЕРЗИЈА 3.0

Министарство финансија је 5. децембра 2022. на сајту <https://www.efaktura.gov.rs/> објавило да су извршене нове измене у СЕФ – верзија 3.0.

За сада су ове измене доступне на демо окружењу, а очекује се да ускоро буду доступне и у продукцијском окружењу.

На поменутом сајту објављено је и ажурирано Интерно техничко упутство – верзија од 05.12.2022.

У документу Министарства Детаљи нове верзије објављено је да су извршене следеће измене.

Додати филтери по „Статусу“ и „Датуму од/до“ за ИД-јеве улазних и излазних фактура.

Додати су филтери по „Статусу“ и „Датуму од/до на endpoint-е за ИД-јеве улазних и излазних фактура“. Наведена измена у апликацији приказана на страницама 60. и 66. Интерног техничког упутства.

Измењена логика око одабира повезаних фактура за књижно задужење и књижно одобрење

Измењена је логика око одабира повезаних фактура за књижно задужење и књижно одобрење. Уколико корисник одабере период издавања књижних одобрења или књижних задужења које жели да повезе са фактуром, тада се неће вршити валидација да ли су таква књижна одобрења или књижна задужења регистрована у ЦРФ-у

Омогућено филтрирање ИД-јева фактура носилаца јавне набавке по статусу и датуму од/до

Омогућено је филтрирање ИД-јева фактура носилаца јавне набавке по статусу и датуму од/до. Наведена измена у апликацији приказана на страници 67. Интерног техничког упутства.

Уклоњена листа „ЦРФ рекламације“

Уклоњена је листа „ЦРФ рекламације“ у менију апликације са леве стране. Наведена измена у апликацији приказана у оквиру Интерног техничког упутства.

Уклоњени заостали обрачуни при увозу ХМЛ фајла

Уклоњени заостали обрачуни при увозу ХМЛ фајла.

Постављено да „Датум доспећа“ више није обавезан елемент

Постављено да „Датум доспећа“ више није обавезан елемент за унос на фактури.

Додата могућност контроле да ли се фактура шаље у ЦРФ код увоза ХМЛ датотеке кроз апликацију

Додата је могућност контроле да ли се фактура шаље у ЦРФ код увоза ХМЛ датотеке кроз апликацију. Наведена измена у апликацији приказана је на страници 180. Интерног техничког упутства.

Унапређена валидација при увозу ХМЛ датотеке за случај када фактура завршава у статусима „Нова“ и „Нацрт“

Унапређена је валидација при увозу ХМЛ датотеке за случај када фактура завршава у статусима „Нова“ и „Нацрт“.

Унапређена функционалност детекције уколико корисник више пута пошаље фактуру са истим RequestID

Унапређена функционалност детекције уколико корисник више пута пошаље фактуру са истим RequestID.

АКТУЕЛНОСТИ У ВЕЗИ СА САСТАВЉАЊЕМ И ОБЈАВЉИВАЊЕМ ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ

Приближавањем рокова за састављање и објављивање годишњих финансијских извештаја све више се актуелизује питање примене прописа којима је уређено састављање и достављање годишњих финансијских извештаја за 2022. годину Агенцији за привредне регистре (у даљем тексту: Агенција) обвезника који су поверили вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја правним лицима и предузетницима који нису уписани у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга (у даљем тексту: Регистар).

Посебно је актуелно питање законског третмана финансијских извештаја које ће за 2022. годину доставити Агенцији правна лица и предузетници који су поверили вођење пословних књига другим субјектима који нису уписани у Регистар. У „Привредном саветнику“, бр. 18/22 указали смо на погрешне и нелогичне одредбе члана 26. став 7. **Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја** („Службени гласник РС“, бр. 142/20 – у даљем тексту: Правилник), којим је прописано да се финансијски извештаји које за своје клијенте достављају правна лица и предузетници који нису уписани у Регистар, сматрају **непотпуним** и да се као непотпуни објављују на сајту Агенције, о чему се обавештава обвезник чији се финансијски извештај објављује.

Новим изменама и допунама Правилника, које је на предлог Агенције усвојило Министарство финансија, чије се објављивање очекује у једном од наредних бројева „Службеног гласника РС“, брисане су спорне одредбе члана 26. став 7. Правилника и уместо њих прописан је нови члан 27а који има назив „Поступање са финансијским извештајима састављеним од стране правног лица или предузетника који није уписан у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга“, а који гласи:

„Члан 27а

Ако се у поступку провере утврди да финансијски извештај обвезника није састављен од стране правног лица или предузетника уписаног у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга, а обвезник је том лицу, односно предузетнику поверио вођење пословних књига и састављање финансијског извештаја у смислу члана 16. став 1. Закона, Регистар без одлагања дописом обавештава обвезника да такав финансијски извештај није састављен на начин прописан законом и да се јавно не објављује.

Информацију о допису из става 1. овог члана, Регистар доставља обвезнику на начин из члана 26. став 3. овог правилника.“

Такође, изменом члана 37. став 1. Правилника, прописано је да Агенција јавно не објављује финансијске извештаје и прописану документацију који су састављени и достављени на начин из чл. 27. и 27а овог правилника или за које није плаћена прописана накнада, а тај недостатак није отклоњен у складу са чланом 26. овог правилника.

За разлику од ранијег члана 26. став 7. којим је прописано да се финансијски извештај који је састављен од стране правног лица и предузетника који нису уписани у Регистар, **сматра непотпуним и као такав објављује се на сајту Агенције**, новом одредбом члана 27а за **такав извештај се сматра да није састављен у складу са Законом и неће се објавити на сајту Агенције**, о чему се обавештава обвезник финансијског извештаја.

У вези са наведеном изменом поставља се питање правних консеквенци које ће произвести необјављивање финансијских извештаја на сајту Агенције само због тога што су састављени од стране правних лица и предузетника који нису уписани у Регистар, независно од тога што су ти финансијски извешта-

ји потпуни, тачни, истинито приказују финансијско стање и резултате пословања субјекта за којег су састављени и што су састављени од стране стручног и компетентног лица са вишегодишњим искуством на тим пословима које обавља континуирану едукацију код компетентних консултантских домаћих и страних фирми из области рачуноводства и пореског система. Са друге стране, другачији третман имају финансијски извештаји стотине хиљада правних лица и предузетника који су за вођење пословних књига општим актом одредили одговорно лице за те послове у складу са чланом 15. Закона, који могу бити састављени од стране некомпетентних лица за те послове, сматрају се да су састављени у складу са Законом и Агенција их објављује као потпуне и формално исправне.

Не улазећи у дубљу расправу о суштини спорних норми и њиховој сврсисходности, овом приликом желимо да укажемо на правне последице, које, по нашем мишљењу, могу настати због необјављивања финансијских извештаја који су састављени од стране субјекта који нису уписани у Регистар. Пре свега, консеквенце су усмерене на субјекте чији су финансијски извештаји састављени од стране субјекта који нису уписани у Регистар из разлога што је чланом 16. став 1. Закона прописано да „*вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја правно лице, односно предузетник може поверити уговором у складу са законом, правном лицу или предузетнику, који је уписан у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга*“. Ова норма, која није императивна већ диспозитивна, односи се на правна лица и предузетнике који поверавају вођење пословних књига другом правном лицу и предузетнику. Она се директно не односи на правна лица и предузетнике који пружају рачуноводствене услуге и који нису уписани у Регистар. Уколико Агенција покрене судски поступак против правног лица и предузетника који су поверили вођење пословних књига субјекту који није уписан у Регистар, а чије финансијске извештаје Агенција није објавила на свом сајту, судови ће морати заузети став о томе да ли је наведена норма члана 16. став 1. Закона императивна норма која обавезује правно лице и предузетника да морају поверити вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја само правном лицу и предузетнику који су уписани у Регистар, или је у питању диспозитивна норма која алтернативно дозвољава поверавање тих послова и правном лицу и предузетнику који није уписан у Регистар, из тог разлога што у спорној норми реч „*може*“ означава диспозитивни избор (може а не мора) и нема императивно значење које би постојало ако би уз реч „*може*“ стајала и реч „*само*“ (може само поверити) или реч „*мора*“ поверити, односно „*дужан*“ је поверити. У питању је право на избор (доброг, поузданог и квалитетног) пружаоца рачуноводствених услуга у случају када квалитативни

атрибути нису прописани као услов за упис у Регистар, па се велики број квалитетних и кредибилних пружалаца рачуноводствених услуга налази међу онима који нису уписани у Регистар, и много их је више у односу на оне који су уписани у Регистар.

Наведене и друге недоречености у рачуноводственим прописима у пракси се могу превазићи на различите начине уговарања пружања услуга од стране субјекта који нису уписани у Регистар. Тако, према мишљењу Министарства финансија, бр. 011-00-00767/2022-16 од 5.09.2022. године, „... **правно лице или предузетник, који није уписан у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга, може обављати послове обрачуна зарада запослених и осталих обрачуна исплата прихода физичких лица, али не може да води пословне књиге и/или саставља финансијске извештаје правним лицима, односно предузетницима.**“ Иако је ово мишљење, по нашој оцени, спорно из аспекта начина примене члана 16. став 1. Закона, оно упућује на то да правно лице и предузетник који нису уписани у Регистар, могу пружати све врсте услуга разних обрачуна, процена, као и стручних консултација из области правних, пореских и рачуноводствених прописа, осим књижења и састављања образаца финансијских извештаја. Према томе, субјекти који нису уписани у Регистар трба да закључе уговоре са клијентима о пословима које за њих врше (осим вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја), укључујући и консултантске услуге, а да сами клијенти својим општим актом о рачуноводству и рачуноводственим политикама, у складу са чланом 15. Закона, уреде **школску спрему, радно искуство и остале услове за лице које је одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја**. То лице може бити законски заступник правног лица или предузетник или друго лице ангажовано уговором о раду на одређено или неодређено радно време, са пуним или непуним радним временом или лице ангажовано другом врстом уговора о обављању тих послова. Тим чланом није прописан начин ангажовања одговорног лица за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја, што значи да то не мора бити запослено лице по основу уговора о раду. Битно је да то није правно лице или предузетник већ физичко лице. У том случају ће приликом састављања годишњег финансијског извештаја за 2022. годину, финансијски извештај потписати електронским потписом законски заступник а као лице одговорно за вођење пословних књига биће наведено лице које је општим актом одређено за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја. То може бити и лице ангажовано уговором о допунском раду које је запослено у субјекту који је регистрован за пружање рачуноводствених услуга а који није уписан у Регистар.

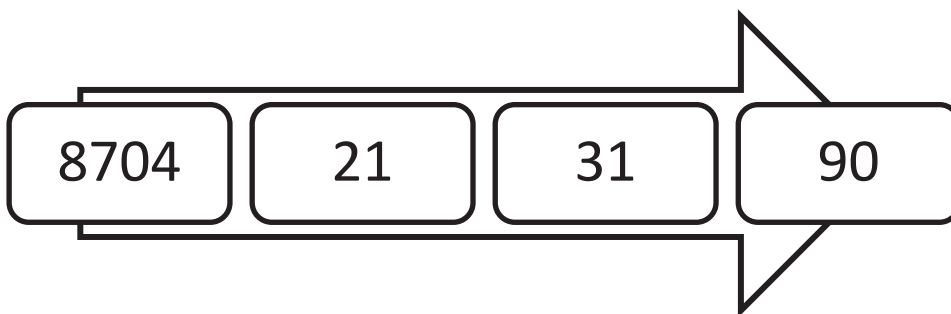
ЦАРИНСКА ТАРИФА ЗА 2023. ГОДИНУ

Царинска тарифа за 2023. годину прописана је Уредбом о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе за 2023. годину (у даљем тексту: Уредба за 2023. годину), која је усвојена на седници Владе 17. новембра 2022. године.

Разлози за доношење Уредбе за 2023. годину

Разлози за доношење Уредбе за 2023. годину су следећи:

1. Усаглашавање номенклатуре са Комбинованом номенклатуром ЕУ за 2023. годину (CN2023);
2. Приказ преференцијалних стопа прописаних важећим споразумима о слободној трговини за 2023. годину у складу са новом номенклатуром, и
3. Унапређење превода текста наименовања ознака различитог нивоа.

Узимајући у обзир структуру националне тарифне ознаке, усаглашавање са CN2023 имало је утицаја на седму и осму цифру. Све то заједно довело је и до промена на националном нивоу (девета и десета цифра).

Комбинована номенклатура ЕУ за 2023. годину – CN2023

Комбинована номенклатура (*the Combined nomenclature*) Европске уније је тарифска и статистичка номенклатура ЕУ. Комбинована номенклатура ЕУ за 2023. годину прописана је Уредбом о спровођењу ЕУ број 2022/1998 (*the Commission Implementing Regulation (EU) No 2022/1998 of 20 September 2022 amending Annex I to Council Regulation (EEC) No 658/87 on the*

tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff), објављеном у „Службеном листу ЕУ“, бр. L 282 од 31. октобра 2022. године, која ће се примењивати од 1. јануара 2023. године.

Електронска верзија (PDF фајл) на енглеском језику може се видети на сајту EURLEX-а, на свим званичним језицима држава чланица ЕУ (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2022:282:TOC>).

Основ Комбиноване номенклатуре ЕУ је Уредба Савета ЕЕЗ бр. 2658/87 од 23. јула 1987. године о тарифској и статистичкој номенклатури и јединственој Царинској тарифи (*Council Regulation (EEC) No 658/87 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff*). Уредба се доноси годишње

ГОДИШЊИ ПОПИС ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА НА ДАН 31. ДЕЦЕМБРА 2022. ГОДИНЕ

I. ЗНАЧАЈ, ОРГАНИЗАЦИЈА, РОКОВИ И ПОСТУПЦИ ВРШЕЊА ГОДИШЊЕГ ПОПИСА

1. ЗАКОНСКА ОБАВЕЗА ВРШЕЊА ГОДИШЊЕГ ПОПИСА

Годишњи попис имовине и обавеза на крају 2022. године врши се у складу са одредбама Закона о рачуноводству, који је почео да се примењује од 1. јануара 2020. године (осим одредаба које се одложено примењују) и на основу одредаба Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС“, бр. 89/2020 – у даљем тексту: нови Правилник о попису).

Правилник о попису (који је донет на основу новог Закона о рачуноводству) по први пут се примењивао приликом састављања годишњих финансијских извештаја са стањем на да 31.12.2021. године.

Даном почетка примене новог Правилника о попису престао је да важи стари Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС“, бр. 118/13 и 137/14) који се раније примењивао.

Подсећамо на новине у вршењу пописа које су се први пут примењивале од прошле године.

Ако се код правног лица или предузетника који књиге води по систему двојног књиговодства налази имовина других правних лица, предузетника или физичких лица која нису предузетници, остала је обавеза да је правно лице/предузетник дужно да ту имовину попише на посебним пописним листама и да примерак те потписане пописне листе достави власнику те имовине. Новина је да је уведен рок од десет дана од дана када је попис извршен за достављање дотичне пописне листе од стране субјекта који врши попис лицу које је власник дотичне имовине. У претходном Правилнику о попису није постојао рок за достављање ове пописне листе, који сад уводи нови Правилник о попису и који износи 10 дана (члан 2. став 6. Правилника о попису).

Одлука о образовању комисије (сталне или повремене) обавезно мора да садржи дан на који се врши попис (претходни Правилник о попису је као обавезне елементе одлуке о образовању пописне комисије прописивао период када се вршио попис и рокове достављања извештаја о попису надлежном органу. Нови Правилник овим елементима придружује као обавезну ставку и дан на који се врши попис (члан 4. став 1. Правилника о попису);

Вештак којег комисија за попис имовине и обавеза може ангажовати за попис може се ангажовати не само за процену квалитета и вредности појединих облика имовине и обавеза (што је прописивао претходни Правилник), већ и за процену количине имовине која је предмет пописа (члан 5. став 2. новог Правилника о попису).

Уведена је обавеза да план рада пописне комисије који доноси комисија за попис пре почетка пописа одобрава одговорно лице из члана 43. став 3. Закона о рачуноводству – а то је законски заступник правног лица, односно предузетник (члан 8. став 2. Правилника о попису).

Прецизирано је да се комисији за попис пре почетка пописа дају листе са номенклатурним бројевима, називима, врсти и јединицама мере имовине која се пописује (члан 8. став 4. новог Правилника о попису). Претходни Правилник о попису предвиђао је да се ове листе „могу дати“, а нови Правилник је то променио у „дају се“, што указује да давање дотичних лица комисији за попис постаје обавеза, а не могућност;

Рок у којем се усваја извештај о попису и усвојени извештај о попису доставља надлежном органу правног лица, предузетнику, интерном ревизору, надзорном одбору или одбору ревизора (ако га правно лице има), као и друштву за ревизију са којим је закључен уговор о ревизији, продужен је са 30 на 60 дана пре рока за достављање редовног годишњег финансијског извештаја, односно најкасније 30 дана по извршеном попису у току године (члан 13. став 2. и члан 14. став 2. Правилника о попису).

ОБРАЧУН ПДВ НА РАЗЛИКЕ УТВРЂЕНЕ ПО ПОПИСУ

На мањак опреме, инвентара, материјала, готових производа, робе и других добара (у даљем тексту: добара) по попису за 2022. годину, ПДВ се обрачунава у складу са:

– Законом о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 153/20);

– Правилником о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 37/21, . . . и 59/22 – у даљем тексту: Правилник).

У складу са чланом 4. ст. 4. и 5. Закона о ПДВ и са чланом 8. став 2. Правилника, обвезник који утвр-

ди мањак добара, осим мањка који се може правдати вишом силом или на други прописани начин (елементарна непогода, крађа, саобраћајни удес и др.), утврђен на основу акта надлежног органа, односно организације (у даљем тексту: мањак услед више силе), обрачунава ПДВ јер се овај мањак добара сматра сопственом потрошњом, која је предмет опорезивања ПДВ, под условом да је обвезник по основу набавке тих добара имао право на одбитак претходног пореза у потпуности или сразмерно.

Обавезу обрачуна ПДВ има обвезник који по извршеном попису утврди мањак свих добара која је набавио, односно увезао:

– почев од 1. јануара 2005. године, **ако је** приликом набавке тих добара **имао право на одбитак претходног пореза** у потпуности или сразмерно, независно од тога да ли је искористио право на одбитак претходног пореза, осим мањка услед више силе;

– пре 1. јануара 2005. године, осим мањка услед више силе;

ПДВ не обрачунава обвезник који по попису утврди мањак добара:

– **који може да се правда вишом силом или на други прописани начин** (елементарна непогода, крађа, саобраћајни удес и др.), а који је утврђен на основу акта надлежног органа, односно организације;

– **ако** приликом набавке тих добара **није имао право на одбитак претходног пореза**.

Обвезници који врше искључиво промет добара и услуга из члана 25. Закона о ПДВ (нпр., здравствене установе, образовне установе и др.), за који¹ је прописано пореско ослобођење без права на одбитак претходног пореза, а пописом утврде мањак добара која су набавили или увезли почев од 1. јануара 2005. године, не обрачунавају ПДВ јер ови обвезници приликом набавке добара нису имали право на одбитак претходног пореза. Међутим, и ови

обвезници, на мањак добара која су набавили, односно увезли пре 1. јануара 2005. године, тј. ранијих година, обрачунавају ПДВ, осим на мањак добара који може да се правда вишом силом или на други прописани начин.

Обвезник који поред промета добара и услуга без права на одбитак претходног пореза из члана 25. Закона о ПДВ, врши и промет добара и услуга са правом на одбитак претходног пореза, на мањак добара, осим мањка услед више силе или на други прописани начин, обрачунава ПДВ, уколико је имао право на сразмерни одбитак претходног пореза.

¹ Без обзира на то да ли су добра набављена, односно стечена пре или после 1. јануара 2005. године.

ОБРАЧУН ПДВ НА РАСХОД ДОБАРА СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА НОРМАТИВ РАСХОДА (КАЛО, РАСТУР, КВАР И ЛОМ) НА КОЈИ СЕ НЕ ПЛАЋА ПДВ

Уредбом о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 124/04 – у даљем тексту: Уредба), утврђена је количина расхода (кало, растур, квар и лом, у даљем тексту: расход) на који се у смислу члана 4. став 4. тачка 3) Закона о ПДВ, не плаћа ПДВ. Према члану 2. Уредбе, расходом се сматрају губици који настају при манипулацији добрима, као последица природних утицаја, технолошког процеса или као последица предузимања неопходних радњи у поступку производње и промета добара.

Сходно одредбама Уредбе, ПДВ се не плаћа на расход до количине утврђене:

- према нормативу за утврђивање расхода који је прописан Уредбом (у даљем тексту: Норматив расхода), који се изражава у проценту од количине добара која је у одређеном пореском периоду набављена, прерађена, произведена или продата;

- према нормативу обвезника, уколико одређена добра нису обухваћена Нормативом расхода;

- на расход настао услед дејства више силе у количини утврђеној актом осигуравајуће организације, односно актом надлежног државног органа за процену штете;

- на расход настао због протекла рока трајања производа, под условом да је рок трајања одштампан на производу или на други начин одређен од стране произвођача и ако је при утврђивању расхода био присутан представник Пореске управе. Ако се представник Пореске управе у року од пет дана од дана подношења захтева не одазове позиву обвезника, ПДВ се не плаћа на количине исказане у записнику обвезника.

Према члану 4. став 4. Закона о ПДВ, са прометом добара уз накнаду изједначава се:

- 1) узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника за личне потребе оснивача, власника, запослених или других лица (мањак);

- 2) сваки други промет добара без накнаде;

- 3) исказани расход (кало, растур, квар и лом) изнад количине утврђене актом који доноси Влада Републике Србије.

У складу с наведеним, мањак се опорезује по основу тачке 1) - као сопствена потрошња, а кало, растур, квар и лом по основу тачке 3) - у случајевима када прелази износ утврђен одговарајућим актом. Према томе, за опорезивање кала, растура, квара и лома и мањка, важе различита правила која су регулисана различитим подзаконским актима, и то мањак (који је регулисан одредбама Правилника о ПДВ) и расход - Уредбом. С друге стране, кало, растур, квар и лом дефинишу на следећи начин: кало (губитак на тежини, обиму или површини робе, условљен испаравањем, сушењем, скупљањем, смрзавањем, топљењем течности која чини саставни део њене супстанце нпр. губитак тежине код воћа); растур (губитак услед расипања приликом руковања робом која се углавном налази у расутом стању нпр. апетисани, пасуљ, пиринач и друго поврће у ринфузи); квар (губитак услед оштећења робе, који доводи до њене неисправности - физичке, хемијске, биолошке и сл., због чега постаје неупотребљива или јој се квалитет погоршава нпр. месо и месне прерађевине); лом (губитак услед физичког оштећења робе која је по својој природи ломљива, при којем се она раздвојила на делове или је од ње откинут неки део или је пак дошло до напрснућа нпр. производи у стакленој амбалажи). По правилу, расходом по основу кала, растура, квара и лома сматрају се губици који настају при манипулацији добрима, као последица природних утицаја, технолошког процеса или као последица предузимања неопходних радњи у поступку производње и промета добара. Другим

ОБРАЧУН АКЦИЗЕ НА МАЊАК И РАСХОД ПРОИЗВОДА

На мањак и расход акцизних производа који се утврди одлуком о попису за 2022. годину, обрачунава се и плаћа акциза у складу са:

– Законом о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, . . . и 121/22);

– Правилником о начину обрачунавања и плаћања акцизе, врсти, садржини и начину вођења евиденције, достављања података и подношења пореске пријаве („Службени гласник РС“, бр. 3/05, . . . и 48/18);

– Уредбом о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа акциза („Службени гласник РС“, бр. 137/04, . . . и 119/17).

Према члану 21. став 2. тач. 3) и 4) Закона о акцизама, обавеза обрачуна акцизе настаје приликом:

– исказивања мањка производа у акцизном складишту, осим мањка који може да се правда вишом силом;

– исказивања расхода (кало, растур, квар и лом) у акцизном складишту, изнад количине која је утврђена Уредбом о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа акциза – у даљем тексту: Уредба.

Према члану 2. Закона о акцизама, **акцизом се опорезују следећи производи:**

- 1) деривати нафте;
- 2) биогорива и биотечности;
- 3) дуванске прерађевине, укључујући и дуванске прерађевине које се при употреби греју али не сагоревају;
- 4) алкохолна пића;
- 5) кафа;
- 6) течности за пуњење електронских цигарета;
- 7) електрична енергија за крајњу потрошњу.

Акциза се не плаћа на:

– мањак акцизних производа који се на основу одговарајуће документације сматра мањком насталим услед више силе;

– расход акцизних производа који се у складу са Уредбом сматра дозвољеним расходом;

– сваки мањак и расход акцизних производа у продавници, магацину, складишту и другом објекту који се налазе ван производног погона (осим мањка и расхода акцизних производа у акцизном складишту и царинском складишту).

Осим наведених изузетака, **на мањак и расход акцизних производа у објектима ван производног погона (осим акцизних производа у акцизном складишту и царинском складишту), акциза се не обрачунава**, јер је обрачуната приликом испоруке производа из производног погона.

Подсећамо на то да произвођач који нема акцизну дозволу, обрачун акцизе врши приликом сваког отпремања акцизних производа из производног погона (испоруке купцу, отпремања у сопствено складиште на другој локацији, испоруке сопственој продавници и свако друго отпремање), осим производа за које је у члану 19. Закона о акцизама прописано ослобођење од плаћања акцизе.

Произвођач који има акцизну дозволу, обрачун акцизе врши у свим случајевима отпремања акцизних производа из акцизног складишта, осим отпремања у сопствено друго акцизно складиште, односно у царинско складиште отворено у складу са царинским прописима.

Према томе, произвођач обрачунава акцизу на мањак деривата нафте, биогорива и биотечности, дуванских прерађевина и алкохолних пића у акцизном складишту (осим на мањак услед више силе) и на расход ових производа у акцизном складишту који је већи од количина утврђених Уредбом.

ПРИМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ И ПОРЕСКИХ ПРОПИСА ПРИЛИКОМ РАСХОДОВАЊА ОПРЕМЕ И ПРОДАЈЕ ОТПАДНОГ МАТЕРИЈАЛА ОД РАСХОДОВАНЕ ОПРЕМЕ

У извештају о попису на крају пословне године, код појединих привредних субјеката садржане су и одлуке надлежног органа о расходувању опреме која више не може да служи за обављање делатности због тога што је дотрајала или оштећена, односно неупотребљива. Ради се, заправо, о престанку признавања опреме у пословним књигама привредних субјеката услед чињенице да се не очекују будуће економске користи од коришћења или отуђења те опреме.

Књиговодствена вредност поједине ставке некретнине, постројења или опреме престаје да се признаје:

(а) у тренутку отуђења; или

(б) када се не очекују будуће економске користи од употребе или отуђења ове имовине.

У пракси се након доношења одлуке о расходувању опреме даље одлучује да се расходувана опрема:

– прода као отпад (што је најчешћи случај) или као опрема (изузетно ретко);

– до даљег задржи у власништву привредног субјекта;

– поклони;

– преда на уништавање.

Сам чин расходувања опреме (у рачуноводственом смислу) не представља промет исте у смислу чл. 3. и 4. Закона о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 84/04, ... и 153/20 – у даљем тексту: Закон о ПДВ), па по том основу не настаје обавеза обрачунавања ПДВ, што је потврђено и мишљењем МФИН бр. 413-00-3614/2010-04 од 13.01.2011. године, чији релевантни део гласи:

„У складу са наведеним законским одредбама, отпис (расход) добара који се врши у складу са прописима којима се уређују рачуноводство и ревизија, није предмет опорезивања ПДВ. Међутим, ако се тако отписана (расходувана) добра дају без накнаде, ПДВ се обрачунава по прописаној пореској стопи и плаћа у складу са Законом, под условом да ПДВ обрачунат

у претходној фази промета на та добра или њихове саставне делове може да се одбије у потпуности или сразмерно када је реч о добрима набављеним од 1. јануара 2005. године, док се наведени услов не примењује у случају набавке добара закључно са 31. децембром 2004. године.“

Међутим, у одређеним случајевима може постојати обавеза исправке одбитка претходног пореза.

Када обвезник ПДВ, који је остварио право на одбитак претходног пореза по основу набавке опреме за вршење делатности, врши њен промет као опреме, а не као отпада, он нема обавезу да изврши исправку одбитка претходног пореза у случају:

1) када је реч о промету опреме са правом на одбитак претходног пореза (што укључује и поклањање, тј. промет без накнаде када постоји право одбитка претходног пореза), или

2) преноса имовине или дела имовине из члана 6. став 1. тачка 1) Закона о ПДВ.

У складу са чланом 153. став 1. Правилника о ПДВ („Службени гласник РС“, бр. 37/21, ... и 59/22), опремом за вршење делатности сматра се добро појединачне вредности од најмање 500.000 динара, без ПДВ, које има карактер опреме, чији је век дужи од 1 године, а које се користи или ће се користити за обављање делатности.

У осталим случајевима (када се врши промет расходуване опреме у виду отпада, или када се расходувана опрема задржава у власништву привредног субјекта, или се предаје на уништавање), услови прописани одредбама члана 32. став 3. Закона о ПДВ нису испуњени и у том случају може постојати обавеза исправке одбитка претходног пореза.

Напомињемо, када се врши **промет на мало** (у смислу прописа о ПДВ и прописа о фискализацији) расходуване опреме, постоји обавеза његовог евидентирања преко електронског фискалног уређаја и

УСАГЛАШАВАЊЕ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

1. Обавеза усаглашавања

Обавеза усаглашавања потраживања и обавеза прописана је чланом 22. Закона о рачуноводству. Наиме, ставом 1. поменутог члана Закона прописано је да су правна лица и предузетници **дужни да пре састављања финансијских извештаја усагласе међусобна потраживања и обавезе, што се доказује одговарајућом исправом.**

Према нашем мишљењу, поменута одредба није прецизно написана, будући да наводи на погрешан закључак да поверилац и дужник имају обавезу да отклоне све несугласице по питању међусобних потраживања и обавеза, што није тачно.

Наведено произлази из одредбе члана 22. став 4. Закона, којом је прописано да су правна лица и предузетници који састављају финансијске извештаје (у даљем тексту: Напомене) обелодане податке у вези са неусаглашеним потраживањима и обавезама, што имплицира да они могу остати неусаглашени. Додатно, Законом није прописана казна за неусаглашавање међусобних потраживања обавеза, већ само за неиспуњење обавезе правног лица да **иницирања** усаглашавање достављањем стања неплаћених рачуна дужнику, као и за необелодањивање неусаглашених потраживања и обавеза у Напоменама (о чему ће бити више речи у наставку).

Сходно наведеном, иако је сам чин усаглашавања међусобних потраживања и обавеза прописан као обавеза, ово треба разумети на начин да правна лица и предузетници имају обавезу да предузму радње чији је циљ усаглашавање међусобних потраживања и обавеза (пре свега достављање списка неплаћених обавеза од стране повериоца дужнику). При томе, уколико и након покушаја усаглашавања одређена потраживања и обавезе остану неусаглашени, постоји обавеза њиховог обелодањивања у Напоменама.

2. Време усаглашавања

Као што је у уводном делу наведено, Закон прописује обавезу усаглашавања међусобних потраживања и обавеза **пре састављања финансијских извештаја**, али не прецизира датум када се усаглашавање мора извршити. То може бити било који датум који **претходи датуму састављања финансијских извештаја.**

Међутим, напомињемо да је неопходно да то буде пре почетка пописа, с обзиром на то да је чланом 12. *Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем* прописано да се попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза врши према стању у пословним књигама, **под условом да је њихово усклађивање са дужницима и повериоцима извршено најмање једном годишње и да о томе постоји веродостојна исправа.**

Када је реч о датуму на који је потребно извршити пресек стања потраживања и обавеза за потребе усаглашавања, овај датум, такође, није прописан Законом. Према нашем мишљењу, ово питање потребно је уредити интерним актом о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Међутим, иако Закон дозвољава да се усаглашавање међусобних потраживања и обавеза врши са стањем на било који датум у току пословне године, потребно је настојати да се усаглашавањем обухвати што дужи временски период, јер ће у том случају прецизност самог усаглашавања бити већа, а самим тим и објективност финансијских извештаја (што је нарочито значајно код обвезника ревизије). С друге стране, потребно је оставити довољно времена да се поступак усаглашавања благовремено спроведе.

Уколико би, нпр., пресек стања био извршен на дан 30.11.2022. године, свим дужницима требало би доставити списак неплаћених рачуна који су издати до овог датума, са захтевом да се у року предвиђеном рачуноводственом политиком друштва изјасне да ли су сагласна са достављеним списком.

ОТПИС (ПРИХОДОВАЊЕ) ОБАВЕЗА

Застареле обавезе утврђене пописом потребно је отписати у корист прихода како би финансијски извештаји били реални и објективни. Међутим, уколико застарелу обавезу правно лице има намеру да у будућности ипак измири, такву обавезу неће да отписује, јер сам чин застарелости не значи да обавеза не може да се испуни, већ да правно лице, са позивом на застарелост, може да одбије испуњење обавезе. О застарелости потраживања и обавеза дат је посебан чланак у овом броју часописа. Понекад до отписа обавеза може доћи и пре наступања застарелости, као што је то случај код опроста дуга. У пракси постоје и случајеви када поверилац не покрене судски спор за наплату доспелих потраживања од дужника, а у међувремену је брисан из регистра АПР. У сваком случају, отпис обавеза резултира смањењем задужености и доводи до повећања прихода, а тиме и до смањења губитка, односно повећања добитка по завршном рачуну. Не треба заборавити да овако утврђени приходи правног лица такође улазе у пореску основу, односно подлежу опорезивању порезом на добит. Такви приходи представљају остале приходе и у билансу успеха посебно се исказују у односу на приходе од продаје. Корисницима финансијских извештаја то је важна информација из које је видљиво колико прихода потиче из редовне пословне активности (продаја добара односно услуга), а колико из осталих пословних догађаја.

1. РАЧУНОВОДСТВЕНИ АСПЕКТ ОТПИСА ОБАВЕЗА

Одредбама члана 20. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС“, бр. 73/19 и 44/21) прописана је обавеза за правна лица, односно предузетнике да изврше попис имовине и обавеза и ускладе стање по књигама са стањем по попису на крају пословне године. Усклађивање промета и стања главне књиге са дневником и помоћних књига са главном књигом

врши се пре пописа имовине и обавеза и пре састављања годишњих финансијских извештаја. Дакле, попис је потребан како би финансијски извештаји фер и истинито приказали финансијски положај и успех правног лица, односно предузетника. Фер презентација финансијских извештаја захтева веран приказ ефеката трансакција и других пословних догађаја у складу са критеријумима признавања имовине, обавеза, прихода и расхода.

Када је реч о критеријумима за признавање обавеза, они су за МРС/МСФИ дефинисани у тачки 4.46 концептуалног оквира за припремање и приказивање финансијских извештаја, где је уређено да се *обавеза признаје у билансу стања када је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити последица садашње обавезе и када се износ по ком ће се измирење извршити може поуздано одмерити.*

Такође, у складу са параграфом 2.39 МСФИ за МСП, *ентитет треба да призна обавезу у извештају о финансијској позицији када:*

а) ентитет има обавезу на крају извештајног периода као резултат прошлог догађаја,

б) када је вероватно да ће се од ентитета захтевати да изврши трансфер средстава која садрже економске користи приликом измирења, и

ц) када се износ измирења може поуздано одмерити.“

Чланом 35. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Службени гласник РС“, бр. 89/20 – у даљем тексту: Правилник за микро правна лица) прописано је да се *обавеза признаје када је извесно да ће због исплате садашње обавезе, доћи до одлива ресурса пословног субјекта и када се износ за њену исплату може поуздано измерити.*

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗА

За утврђивање реалног финансијског резултата у билансу успеха и реалног стања потраживања и обавеза у билансу стања на крају пословне године, неопходно је да се оцени и утврди бонитет потраживања и обавеза из аспекта њихове наплативости, што представља основни задатак пописне комисије која врши годишњи попис ових билансних позиција.

Наиме, имајући у виду чињеницу да за застарело потраживање, односно обавезу дужник увек може истаћи приговор застарелости, чиме то потраживање постаје ненаплативо и судским путем, неопходно је да у пословним књигама такво потраживање буде отписано или исправљено.

Застарелост потраживања и обавеза уређена је следећим прописима:

- Законом о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93);

- Законом о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, . . . и 96/21 – у даљем тексту: ЗПППА);

- Законом о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/11, . . . и 109/21);

- Законом о меници („Службени лист ФНРЈ“, бр. 104/46, „Службени лист СФРЈ“, бр. 16/65, 54/70, 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 46/96);

- Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, . . . и 95/18);

- Законом о стечају („Службени гласник РС“, бр. 104/09, . . . и 95/18).

1. РОКОВИ ЗАСТАРЕЛОСТИ ПРЕМА ЗАКОНУ О ОБЛИГАЦИОНИМ ОДНОСИМА

Најзначајнија питања у вези са застарелошћу уређена су одредбама чл. 360. до 393. Закона о облигационим односима.

Чланом 360. Закона о облигационим односима прописано је да са застарелошћу престаје право на то да се захтева испуњење одређене обавезе. Према тим одредбама, застарелост наступа кад протекне законом одређено време у којем је поверилац могао да захтева испуњење обавезе.

Рок застарелости почиње да тече првог дана после дана кад је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе (доспело потраживање, односно обавеза), ако законом у појединим случајевима није другачије одређено.

Застарелост наступа истеком последњег дана законом одређеног времена. Законске одредбе о роковима застарелости су императивне и не могу да се мењају вољом странака, нити да се утврђују краћи или дужи рокови од рокова утврђених законом. Према томе, уговором или другим правним послом, не може да се прописује прекид тока застарелости, нити се дужник може одрећи рока застарелости пре него што протекне законом прописано време застарелости.

Међутим, када су у питању потраживања и обавезе за које је уговором прописан рок доспелости за плаћање, постоји могућност да се променама уговореног рока плаћања (анексом уговора) промени и рок од којег почиње да тече застарелост.

Осим тога, треба имати у виду да се застарела обавеза може испунити, па уколико то учини, дужник касније нема право да захтева повраћај плаћеног износа, чак ни када није знао да је обавеза застарела.

Споредна потраживања, као што су потраживања камата, плодова, трошкова, уговорне казне и сл., застаревају кад застари и главно потраживање.

За поједине врсте потраживања и обавеза Законом о облигационим односима прописани су различити рокови застарелости, од једне до десет година.

ЗАСТАРЕЛОСТ ПРАВА НА УТВРЂИВАЊЕ И НАПЛАТУ ПОРЕЗА И СПОРЕДНИХ ПОРЕСКИХ ДАВАЊА

Закон о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС“, бр. 80/02, . . . и 96/21 – у даљем тексту: ЗПППА) регулисао је застарелост права на утврђивање и права на наплату пореза и других споредних пореских давања.

Застарелост представља губитак неког овлашћења насталог услед протека времена. У смислу ЗПППА, застарелост представља губитак овлашћења надлежног органа да наплати утврђени порез или губитак овлашћења да утврди порез. За наступање застарелости битни су: почетак тока застарелости, застој застарелости, прекид рока застарелости, наступање застарелости, као и урачунавање времена претходника. Ови елементи уређују се законом.

Чланом 2. ЗПППА уређено је да се овај закон примењује на све јавне приходе које наплаћује Пореска управа, а према члану 2а овај закон примењује се и на порез и споредна пореска давања које на основу закона наплаћује јединица локалне самоуправе. Споредним пореским давањима сматају се камате по основу доспелог, а неплаћеног пореза и трошкови поступка принудне наплате пореза.

Застарелост јавних прихода и споредних пореских давања утврђује се у складу са ЗПППА. Наиме, одредбом члана 192. ЗПППА уређено је да почетком примене тог закона престају да важе одредбе пореских закона којима је била уређена застарелост сваког појединог пореза. Према томе, од 1. јануара 2003. године, застарелост пореза на добит предузећа, акциза, ПДВ, пореза на доходак грађана, пореза на имовину и других јавних прихода, као и споредних пореских давања, утврђује се према одредбама ЗПППА, и то у пореским поступцима покренутим после почетка примене ЗПППА, односно од 1.01.2003. године.

Чланом 5. ЗПППА прописано је да се пореска обавеза утврђује на основу прописа који су били на снази у време њеног настанка, осим ако је у складу са Уставом и законом за поједине одредбе предвиђено да имају повратно дејство. Према томе, ова одредба примењује се и на застарелост, што значи да би у погледу застарелости важиле одредбе о застарелости које су

биле на снази у време настанка пореске обавезе. Тако, у случају да су претходним законом били предвиђени краћи рокови застарелости од оних из новог закона (измена закона) – примениће се ти краћи рокови за које и странке и орган знају да теку. То је зато што тај краћи рок може да истекне пре ступања на снагу дужих рокова из новог закона (измена закона). Због тога нема могућности наставка тока новог (дужег) рока застарелости. У суштини, то би била ретроактивна примена новог закона (измена закона), што је Уставом забрањено, осим ако није изричито законом дозвољено. Ово представља случај који се тиче примене материјалних норми.

Дакле, приликом утврђивања да ли је нека пореска обавеза застарела, битно је познавати одредбе о застарелости које су биле на снази у време настанка пореске обавезе.

Радње у пореском поступку регулисане су прописима који су на снази у време када се предузимају. То важи и за институт прекида рока застарелости који је уведен изменом Закона из 2007. године, што значи да може да се прекине рок застарелости пореске обавезе која је настала пре измене Закона.

Одредбе о застарелости права на утврђивање и наплату мењале су се у разним периодима, тако да су о одредбама о застарелости које су важиле у периоду од 8. јула 2007. до 5. августа 2010. године, детаљнија објашњења дата у ПС 21 и 22/15 на 89. страни.

Одредбе које се односе на застарелост мењане су у различитим периодима, и то:

- од 1.01.2012. године одредбе о застарелости по ЗПППА не односе се на доприносе за обавезно социјално осигурање, што је значило да од 1.01.2012. године обавеза за уплату социјалних доприноса не застарева;

- од 30.06.2013. године брисана је претходно поменута одредба о застарелости, што је значило да се одредбе о застарелости односе на социјалне доприносе (по први пут и на доприносе за ПИО);

- од 1. јануара 2016. године примењује се измењена одредба члана 114е ЗПППА којим је поново

КЊИЖЕЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОПИСА КОД ПРАВНИХ ЛИЦА И ПРЕДУЗЕТНИКА

Књижење резултата пописа, односно усклађивање књиговодственог са стварним стањем спроводи се након доношења одлуке о усвајању извештаја о извршеном попису, коју доноси орган управљања правног лица, односно предузетник.

Рачуноводству се доставља на књижење извештај о извршеном попису, заједно са пописним листама и одлукама надлежног органа правног лица, односно предузетника (елаборат о извршеном попису), сагласно са одредбама члана 14. став 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Резултати пописа књиже се на дан 31.12. године на коју се односи попис да би се књиговодствено стање свело на стварно стање утврђено пописом.

Резултати пописа књиже се почетком 2023. године, а на дан 31.12.2022. године.

Приликом књижења утврђених разлика по попису, односно приликом доношења одлуке треба имати у виду одредбе чл. 46 и 56. Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Као резултат пописа ређе се у пракси могу јавити вишкови, који се, по правилу, књиже у корист прихода, тј. рачуна 674 – Вишкови у финансијском рачуноводству, односно у корист рачуна 983 – Отпис, мањкови и вишкови залиха учинака, у погонском књиговодству.

Много чешће, као резултат пописа утврђују се мањкови. Мањкови могу настати као резултат природних и биолошких процеса (кало, сушење, ветрење, квар и др.), манипулације имовином (лом, растур и др.), или више силе (поплава, пожар, земљотрес). Мањкови могу настати као резултат непажње и немара одговорних или других запослених лица, али и због намерног предузимања неких активности од стране запослених или трећих лица (крађа, намерно оштећење и др.).

Начин књижења мањка зависи од разлога његовог настанка. Узроци настанка мањка утичу не само на начин књижења, већ и на обрачун одговарајућих пореза (ПДВ, порез на доходак, порез на добит, акциза).

Мањкови који се утврде пописом код нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме материјала, резервних делова, инвентара, ауто-гума и амбалаже, робе и остали мањкови књиже се на терет рачуна 574 – Мањкови, ако падају на терет правног лица. За ПДВ на утврђене мањкове који се стављају на терет правног лица задужује се, такође, рачун 574. Ако се за утврђени мањак задужује одговорно лице, износ мањка са ПДВ књижи се на терет рачуна 221. Обрачунати ПДВ на мањак добара књижи се у корист рачуна 474 – Обавезе за ПДВ по основу сопствене потрошње по општој стопи, односно рачуна 475 – Обавезе за ПДВ по основу сопствене потрошње по посебној стопи. Мањак недовршене производње и готових производа књижи се у погонском књиговодству на рачуну 983 – Отписи, мањкови и вишкови залиха учинака уз истовремено књижење у финансијском књиговодству задужењем рачуна 574 у корист рачуна 630. Обрачунати ПДВ на мањак недовршене производње и готових производа који се ставља на терет правног лица, односно предузетника, књижи се на терет рачуна 574, а у корист рачуна 474 или 475.

Правна лица и предузетници који нису у систему ПДВ нису дужни да обрачунавају ПДВ на расход и мањак.

Правно лице које евиденцију о стању, набавци, трошењу и продаји материјала и робе води и на рачунима 910 и 933, мањак материјала и робе књижи задужењем рачуна 992 у корист рачуна 910 и 911 уз истовремено књижење у финансијском књиговодству задужењем рачуна 574 у корист рачуна 510. Ако се промет материјала и робе води у финансијском књиговодству, мањак материјала који пада на терет правног

ДАВАЊЕ ПОКЛОНА ЗА НОВОГОДИШЊЕ И БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

Уобичајено време када послодавци деци својих запослених, пословним партнерима, пензионерима, као и другим лицима која нису у радном односу код њих дају поклоне су предстојећи новогодишњи и божићни празници. У наредном периоду свакако ће бити актуелна питања у вези са организовањем прослава поводом ових празника, имајући у виду релаксирање мера донетих у вези са актуелном епидемиолошком ситуацијом.

У наставку чланка подсећамо наше претплатнике на то да се пореске обавезе за давање новогодишњих и божићних поклона утврђују у зависности од тога коме, у којем облику, у којем износу и из којих средстава се врши њихова исплата, у складу са законском регулативом.

Поклони који се дају поводом празника могу да буду у роби и у новцу. Исплата за поклоне може да се врши из пословних средстава, средстава синдиката, као и из средстава хуманитарних, социјалних и других организација.

1. Поклони деци запослених радника

Према члану 119. став 2. Закона о раду утврђена је могућност да послодавац **деци запослених** старости до 15 година живота обезбеди поклон за Божић и Нову годину у вредности до неопорезивог износа. Према члану 105. Закона о раду, утврђено је да друга примања из члана 119. овог закона немају третман зараде, па се ова примања не сматрају зарадом.

Чланом 18. став 1. тачка 8) Закона о порезу на доходак грађана (у даљем тексту: ЗПДГ), прописано је да се порез на зараде на примања запосленог не плаћа по основу поклона деци запослених, старости до 15 година, поводом Нове године и Божића – до 10.898 динара годишње по једном детету. Прописани неопорезиви износ примењује се почев од 1. фебруара 2022. до 31. јануара 2023. године. Усклађивање неопо-

резивих износа из члана 18. ЗПДГ врши се годишњим индексом потрошачких цена у календарској години која претходни години у којој се врши усклађивање. Усклађени износи примењују се првог дана наредног месеца по објављивању тих износа (усклађене износе објављује Влада).

Законом о раду дата је могућност послодавцу да предвиди давање поклона деци запослених до 15 година старости. Послодавац ова давања треба да уреди својим **општим актом или уговором о раду**. Послодавац својим општим актом или уговором о раду ова давања може да уреди и на другачији начин, како у погледу висине давања, тако и у погледу лица којима се дају поклони. Ако давање поклона није уређено општим актом или уговором о раду, **послодавац ово давање може реализовати на основу одлуке надлежног органа**. У том случају одлуком се дефинишу сви битни елементи: лица којима се дају поклони поводом празника, висина износа који се даје, начин давања, у новцу или у роби, исплата, односно плаћање из пословних средстава, или из средстава синдиката, и слично.

Давање поклона деци запослених у складу са Законом о раду (до неопорезивог износа) представља друга примања која немају третман зараде. Међутим, уколико се врши давање деци запослених **у већем износу од неопорезивог**, износ преко неопорезивог износа, према Закону о раду, сматра се зарадом, па се на тај износ плаћају порез и доприноси. При томе није значајно да ли се поклон даје у роби или у новцу. То значи да се деци запослених **једном годишње** може дати поклон у неопорезивом износу (до 10.898 динара) поводом Нове године и Божића, а да се то не сматра зарадом и да се на поклон не плаћају порез и доприноси на зараде. **У случају да се поклон даје детету запосленог које у моменту примања поклона има више од 15 година живота, укупан износ давања сматра се зарадом на коју се плаћају порез и доприноси.**

НАСТАВАК ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ ПРЕДУЗЕТНИКА У ФОРМИ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА

Након достизања одређеног обима пословних активности, предузетници се веома често одлучују да обављање делатности наставе у форми привредног друштва, пре свега у циљу елиминисања ризика од умањења личне имовине и повећања могућности привлачења додатног капитала.

Због великог интересовања наших претплатника о различитим аспектима наставка обављања делатности предузетника у форми привредног друштва, у овом чланку настојали смо да објаснимо сваки од њих и решимо дилеме које се најчешће јављају у пракси приликом спровођења овог поступка.

1. ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ НАСТАВКА ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ ПРЕДУЗЕТНИКА У ФОРМИ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА

У складу са чланом 92. Закона о привредним друштвима („Службени гласник РС“, бр. 36/2011, . . . и 109/2021 – у даљем тексту: ЗПД), предузетник може донети одлуку о наставку обављања делатности у форми привредног друштва (у даљем тексту: Одлука предузетника), при чему се сходно примењују одредбе овог закона о оснивању дате форме друштва.

На основу Одлуке предузетника врши се истовремено брисање предузетника из Регистра привредних субјеката (у даљем тексту: Регистар) и регистрација оснивања привредног друштва које преузима сва права и обавезе предузетника настале из пословања до тренутка оснивања тог привредног друштва.

Након губитка својства предузетника, физичко лице остаје одговорно целокупном својом имовином за све обавезе настале у вези са обављањем делатности до тренутка брисања предузетника из Регистра.

Дакле, привредно друштво се сматра имовинско-правним следбеником предузетника, из чега следи да **све обавезе** (као и права) настале у пословању **предузетника преузима привредно друштво**. Међутим, за те обавезе и даље **целокупном својом имовином одговара физичко лице** које је претходно обављало делатност у форми предузетника. Другим речима, постоји **солидарна одговорност** привредног друштва и физичког лица за обавезе настале пословањем предузетника, па повериоци могу по сопственом нахођењу одлучити да ли ће њихово испуњење захтевати од привредног друштва или од физичког лица.

Истичемо да не постоји могућност да више предузетника настави обављање делатности у форми једног привредног друштва. Према томе, предузетник може наставити обављање делатности **оснивањем искључиво једночланог друштва**, односно друштва с ограниченом одговорношћу, што је најчешћи случај, или акционарског друштва, што се готово никада не дешава у пракси. Из наведеног произлази и ограничена одговорност бившег предузетника за обавезе друштва до висине уложене имовине.

Имајући у виду чињеницу да се наставка обављања делатности предузетника не сматра статусном променом, нити променом правне форме субјекта, већ **променом правне форме обављања делатности**, приликом такве промене **постоји имовинско-правни континуитет, али не и континуитет у погледу субјективности**. У прилог томе говори и чињеница да привредно друштво добија нови матични број и ПИБ, који се разликују од матичног броја и ПИБ предузетника. На основу Одлуке предузетника врши се брисање предузетника из Агенције за привредне регистре (у даљем тексту: АПР), а уписује се оснивање

РАЧУНОВОДСТВЕНИ И ПОРЕСКИ ТРЕТМАН ПРОМЕТА РОБЕ У ТРАНЗИТУ

Продаја робе у транзиту је специфичан облик продаје робе на велико, где трговац не складишти набављену робу, већ је директно испоручује купцу из складишта добављача. Трговина у транзиту се може дефинисати и као куповина робе која се, по налогу купца, непосредно испоручује без претходног усклађивања.

Транзитни промет је посебан облик промета где транзитни трговац истовремено и купац и добављач. У транзитном промету постоје две набавке и две продаје, што је значајно из угла рачуноводствене евиденције и ПДВ.

Транзитна трговина чешће се појављује у промету на велико него у промету на мало.

Према одредбама Закона о трговини („Службени гласник РС“, бр. 52/19), овакав вид трговине сматра се даљинском трговином.

Даљинска трговина уређена је одредбама члана 17. Закона о трговини, а трговина на мало у транзиту, по правилу, обавља се као електронска трговина, односно као продаја робе преко електронске продавнице или преко електронске платформе, при чему се роба испоручује потрошачу директно од произвођача/велепродајца („dropshipping“ облик електронске трговине).

Поред Закона о трговини, обављање ове делатности на мало детаљно је уређено Законом о заштити потрошача.

О даљинској трговини на мало детаљно смо писали у чланку Продаја добара и услуга преко интернета у ПС 21/20, па ћемо се у овом чланку више позабавити транзитном трговином у промету на велико.

За разлику од трговине на мало ван продајних објеката, транзитна трговина на велико није посебно уређена Законом о трговини, а Закон о заштити потрошача не односи се на велепродају.

1. Кретање докумената и робе при промету робе у транзиту

Многе рачуновође транзитни промет евидентирају као робу која пролази кроз њихово складиште, при чему магационер потписује документ за пријем робе (пријемницу) и документ за излаз робе (отпремница) за робу коју није видео, што, по нашем мишљењу, није исправно¹. При промету робе у транзиту се јављају три учесника:

- добављач (испоручилац) велепродајном купцу;
- купац и добављач (носилац транзитног промета);
- купац (крајњи корисник).

Кретање робе и документације приказујемо схемом датом на наредној страни.

Из ове схеме уочава се да се ради о два купопродајна односа:

- а) добављач „А“ продаје робу купцу „Б“;
- б) добављач „Б“ даље продаје робу у транзиту купцу „В“;

при чему је купац „Б“ и добављач „Б“ исто лице. Док се роба из једног складишта физички премешта у друго складиште само једанпут, јављају се два рачуна за робу. Први излазни рачун издаје привредно друштво „А“, док други рачун издаје привредно друштво „Б“. С обзиром на то да привредно друштво „Б“ не допрема робу у своје складиште, он не саставља документ за пријем робе (пријемницу), па не издаје ни документ за излаз робе (отпремница).

¹ За евидентирање робе у транзиту, Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник РС“, бр. 89/20), прописан је рачун 136 – Роба у транзиту, на којем се исказује вредност робе која се по налогу купца непосредно испоручује без претходног складиштења, па се за ту робу не води аналитичка евиденција по врсти количини и вредности у робном књиговодству, јер се не складишти у складиштима продајца.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ ИЗ ОБЛАСТИ РАЧУНОВОДСТВА

1. Евидентирање закупа према МСФИ 16 када се врше авансна плаћања која обухватају више периода закупа

Питање:

Закључили смо уговор о закупу пословног простора на период од 6 година уз плаћање укупне закупнине од 6.000.000 динара која се плаћа у 2 рате по 3.000.000 динара, плус ПДВ. Прва рата плаћа се пре почетка коришћења пословног простора, а друга рата почетком 4-те године. Како у овом случају треба да евидентирамо закуп према МСФИ 16 за период од 6 година?

1)	029		Аванси за некретнине, постројења и опрему	3.600.000	
		241	Текући рачун		3.600.000
	272		ПДВ – у датим авансима по општој стопи	600.000	
		029	Аванси за некретнине, постројења и опрему		600.000
– за плаћени аванс за услуге закупа за период од 3 године са припадајућим ПДВ					

На почетку коришћења закупа према МСФИ 16 купац треба да изврши почетно одмеравање имовине са правом коришћења (предмета лизинга) и обавезе по основу закупа. У том поступку прво треба да утврди обавезу по основу закупа, а онда имовину са правом коришћења, јер се у вредност имовине са правом коришћења укључује садашња вредност лизинг обавезе и плаћања лизинга пре почетка трајања увећана за почетне директне трошкове закључења уговора.

а) Почетно признавање обавезе по основу закупа

Обавеза по основу закупа се израчунава као садашња вредност рата закупа које нису плаћене на датум почетка закупа дисконтване са каматном стопом имплицитном (садржаном) у закупу или применом инкременталне каматне стопе позајмљивања за ко-

Одговор:

У наведеном случају куподавац који је издао пословни простор у закуп на период од 6 година дужан је да на примљена авансна средства по основу закупа изда авансне рачуне са обрачунатим ПДВ и да, уколико није уговором превиђено издавање периодичних рачуна за закуп, издаје ПДВ рачуне за услугу закупа за период који не може бити дужи од годину дана у складу са чланом 42. став 2. Закона о ПДВ.

Закупац ће на основу плаћеног аванса за прве 3 године закупа и на основу добијеног авансног рачуна од куподавца извршити следеће књижење:

рисника лизинга ако се имплицитна каматна стопа не може лако утврдити.

Дакле, у овом случају на датум почетка закупа плаћена је једна уплата од 3.600.000 са ПДВ, а друга уплата треба да се плати почетком 4 године трајања закупа. С обзиром на то да је за 3 године извршено плаћање авансом на почетку трајања закупа, садашња вредност плаћеног закупа за прве 3 године износи 3.000.000 динара без ПДВ и тај износ се не дисконтује, већ само друга уплата која ће бити плаћена почетком 4-те године за наредне 3 године.

Пошто се плаћања закупа не врше редовно, каматна стопа садржана у закупу не може се лако утврдити, па ће се узети инкрементална каматна стопа од 3% годишње, колико би износила каматна стопа на кредит узет од банке у износу од 3.000.000 динара на период од 3 године.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ПРИМЕНОМ ПРОПИСА О ПДВ

1. Право на претходни ПДВ по основу набавке опреме за прање теретних и путничких возила

Питање:

Да ли правно лице, обвезник ПДВ које се бави трговином на велико прехрамбеним производима, има право на одбитак претходног пореза по основу набавке опреме за прање возила која ће бити коришћена за одржавање девет теретних и два путничка возила?

Одговор:

У складу са чланом 29. Закона о ПДВ, обвезник нема право на одбитак претходног пореза по основу набавке, производње и увоза путничких аутомобила, мотоцикала, мотоцикала са бочним седиштем, трицикала, четвороцикала, јакти, чамаца и ваздухоплова, објеката за смештај тих добара, резервних делова, горива и потрошног материјала за њихове потребе, изнајмљивања, одржавања, поправки и других услуга, које су повезане са коришћењем ових превозних средстава, као и добара и услуга који су повезани са коришћењем објеката за смештај тих добара, осим уколико превозна средства и друга добра користи искључиво за обављање делатности:

- 1) промета и изнајмљивања наведених превозних средстава и других добара;
- 2) превоза лица и добара или обуку возача за управљање наведеним превозним средствима.

Како је чланом 29. Закона о ПДВ прописано да се право на одбитак претходног пореза не може остварити по основу набавки резервних делова, горива и потрошног материјала за потребе путничких возила, услуга поправки и других услуга које су повезане са коришћењем ових превозних средстава, а не и по основу набавке опреме за одржавање путничких возила, могло би се закључити да, у конкретном случају, обвезник ПДВ има право на одбитак претходног пореза.

2. Право на одбитак претходног ПДВ у случају када је промет настао у једном пореском периоду, а рачун издат преко СЕФ у наредном пореском периоду

Питање:

Промет услуге закупа пословног простора извршен је 31. децембра 2022. године. Да ли за тај промет закуподавац, обвезник ПДВ, може издати електронску фактуру преко СЕФ 03. јануара 2023. године? Уколико је то могуће, у којем пореском периоду закуподавац исказује обавезу за ПДВ, а у којем пореском периоду купац може остварити право на одбитак претходног пореза?

Одговор:

Одредбе Закона о електронском фактурисању којима се прописује обавеза издавања електронске фактуре преко СЕФ између субјеката приватног сектора почињу да се примењују од 1. јануара 2023. године.

Према томе, уколико је промет настао у децембру, а рачун за тај промет није издат закључно са 31. децембром 2022. године, постојаће обавеза издавања електронске фактуре преко СЕФ од 1. јануара.

Међутим, ни Законом о електронском фактурисању, ни Законом о ПДВ, као ни подзаконским актима донетим на основу ових закона није прецизиран рок издавања електронске фактуре. Сматрамо да би се, у одсуству релевантних одредаба ових прописа, требало придржавати рока од 5 дана од дана настанка пословне промене, у складу са чланом 11. Закона о рачуноводству.

Дакле, уколико је датум промета услуге 31. децембар, издавање фактуре за тај промет 3. јануара наредне године је у складу са претходно наведеним прописима.

Међутим, без обзира на то што је фактура издата у јануару, закуподавац обавезу за ПДВ исказује у Обрацу ПОПДВ и ПДВ пријаљује према датуму промета, односно за месец децембар.

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ У ВЕЗИ СА ФИСКАЛИЗАЦИЈОМ

1. Продаја отпадног уља из просторија ресторана евидентира се преко електронског фискалног уређаја

Питање:

Рибарница која евидентира промет на мало и врши услужно печење рибе, с времена на време продаје и отпадно јестиво уље правном лицу. Да ли тај промет треба да евидентира преко електронског фискалног уређаја?

Одговор:

Предмет фискализације уређен је чланом 3. Закона о фискализацији („Службени гласник РС“, бр. 153/20 и 96/21) у којем се наводи да је тај предмет промет добара и услуга на мало, као и примљени аванс за промет на мало. Прометом на мало сматра се:

1. Сваки промет добара и услуга извршен физичком лицу, без обзира на место његовог извршења, и
2. Сваки промет добара и услуга извршен у малопродајном објекту, без обзира на то коме је извршен (физичком лицу, правном лицу или предузетнику).

Без обзира на претходно, за одређене делатности не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја, што је посебно уређено Уредбом о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Службени гласник РС“, бр. 32/21, 117/21 и 51/22 – у наставку: Уредба).

Имајући све претходно у виду, сматрамо да ако се отпадно уље испоручује купцу (правном лицу које га скупља) из рибарнице, без обзира на то да ли купац долази по то уље или му га рибарница својим транспортним средством (или ангажовањем транспортера) испоручује, постоји обавеза евидентирања тог промета преко електронског фискалног уређаја.

Међутим, да је рибарница имала одређено складиште за бачве сакупљеног отпадног уља ван малопро-

дајног објекта рибарнице, тада не би постојала обавеза евидентирања промета отпадног уља правном лицу (или предузетнику) преко електронског фискалног уређаја.

2. За утврђени мањак и расход добара изнад количина утврђених актом Владе, не постоји обавеза издавања фискалног рачуна

Питање:

Да ли се за мањак и расход добара изнад количине утврђене актом Владе издаје фискални рачун?

Одговор:

У Техничком упутству Пореске управе стоји да се промет без накнаде који се, у складу са Законом о ПДВ и Правилником о ПДВ, изједначава са прометом уз накнаду, посебно евидентира преко електронског фискалног уређаја.

Са прометом добара уз накнаду, сагласно са одредбама члана 4. став 4. Закона о ПДВ, изједначава се:

- 1) узимање добара која су део пословне имовине пореског обвезника за личне потребе оснивача, власника, запослених или других лица;
- 2) сваки други промет добара без накнаде;
- 3) исказани расход (кало, растур, квар и лом) изнад количине утврђене актом који доноси Влада Републике Србије.

Узимање добара, односно сваки други промет добара из члана 4. став 4. Закона о ПДВ сматра се прометом добара уз накнаду, под условом да се ПДВ обрачунат у претходној фази промета на та добра или њихове саставне делове може одбити у потпуности или сразмерно, независно од тога да ли је остварено право на одбитак претходног пореза.

Са прометом услуга уз накнаду, сагласно са одредбама члана 5. став 4. Закона о ПДВ, изједначава се:

- 1) употреба добара која су део пословне имовине пореског обвезника за личне потребе оснивача, вла-

ГОДИШЊИ ПОПИС ИМОВИНЕ И ОБАВЕЗА КОД КОРИСНИКА ЈАВНИХ СРЕДСТАВА

1. Прописи који уређују вршење пописа имовине и обавеза

Корисници буџетских средстава и организације обавезног социјалног осигурања, као и корисници Републичког фонда за здравствено осигурање (у даљем тексту: корисници јавних средстава), приликом вршења годишњег пописа имовине и обавеза примењују следеће прописе:

– према одредбама члана 18. Уредбе о буџетском рачуноводству („Службени гласник РС“, бр.125/03, 12/16 и 27/20 – у даљем тексту: Уредба), дужни су да на крају буџетске 2022. године изврше попис имовине и обавеза, усаглашавање потраживања и обавеза и усклађивање књиговодственог са стварним стањем на дан 31.12. 2022. године;

– Уредбу о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа Порез на додату вредност („Службени гласник РС“, бр.124/04). Чланом 3. Уредбе прописано је да обвезник ПДВ утврђује расход непосредно пошто је настао, или редовним или ванредним пописом робе у складишту, магацину или другом сличном објекту;

– Уредбу о количини расхода (кало, растур, квар и лом) на који се не плаћа акциза („Службени гласник РС“, бр. 137/04, . . . и 119/17);

– Уредбу о евиденцији непокретности у јавној својини („Службени гласник РС“, бр.20/14, . . . и 13/17);

– Правилник о начину и роковима вршења пописа имовине и обавеза корисника буџетских средстава Републике Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем („Службени гласник РС“, бр. 33/15 и 101/18 – у даљем тексту Правилник о попису);

– Правилник о номенклатури нематеријалних и основних средстава са стопама амортизације („Службени лист СРЈ“, бр. 17/97 и 24/00);

– Правилник о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем („Службени гласник РС“, бр. 103/11, . . . и 84/19, 66/21, 130/21);

– Закон о акцизама („Службени гласник РС“, бр. 22/01, 4/19, . . . и 78/20, 53/21, 121/22);

– Закон о порезу на додату вредност („Службени гласник РС“, бр. 84/04, . . . и 8/20, 153/20);

– Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, . . . и „Службени лист СЦГ“, бр. 1/03 и „Службени гласник РС“, бр. 18/20).

Правилник о попису, који је министар финансија донео у априлу 2015. године, односи се само на кориснике буџетских средстава Републике Србије, односно није обухватио и кориснике буџетских средстава локалне власти и организације за обавезно социјално осигурање, као и на кориснике Републичког фонда за здравствено осигурање, као што је чланом 18. Уредбе уређено. Сматрамо да би ову неусаглашеност Правилника о попису у погледу обухватности субјеката, требало усагласити са чланом 18. Уредбе, како би се Правилник о попису примењивао јединствено за све субјекте на које се примењују одредбе Уредбе.

Такође, сматрамо док се наведена неусаглашеност Правилника о попису са чланом 18. Уредбе не отклони, субјекти на које се Правилник не односи (корисници буџетских средстава локалне самоуправе, организације за обавезно социјално осигурање, корисници средстава Републичког фонда за здравствено осигурање и др.), треба да својим интерним општим актом о рачуноводству регулишу питање пописа имовине и обавеза на начин уређен Правилником о попису.

Када су у питању корисници јавних средстава, односно директни и индиректни корисници буџета Аутономне покрајине Војводине, они ће попис имовине и обавеза вршити у складу са Упутством о организацији и рачуноводственом обухватању пописа имовине и обавеза буџетских корисника укључених у консоли-

КРАТКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

1. ОБЈАВЉЕН ЈЕ ПОДАТАК ЗА УТВРЂИВАЊЕ НАЈНИЖЕ И НАЈВИШЕ ОСНОВИЦЕ ЗА ОБРАЧУН СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА У 2023. ГОДИНИ

У „Службеном гласнику РС“, бр. 130/22 објављен је податак о просечној заради у Републици Србији за период од **октобра 2021. до септембра 2022. године**.

Просечна зарада у Републици Србији за **период октобар 2021. године – септембар 2022. године износи 100.072,00 динара**. Овај податак служи за утврђивање највише и најниже месечне основице за обрачун и плаћање доприноса за обавезно социјално осигурање у **2023. години**.

Према одредбама члана 37. ЗДОСО, **најнижу месечну основицу** за обрачун доприноса чини износ од 35% просечне месечне зараде у Републици Србији исплаћене, односно остварене у периоду претходних 12 месеци, почев од месеца септембра у текућој години, за период за који су објављени подаци надлежног органа за послове статистике.

На исти начин утврђује се и најнижа месечна основица за осигуранике из чл. 25, 26. и 27. ЗДОСО (самостални уметници, свештеници и верски службеници и пољопривредници). За ова лица просечна месечна зарада утврђује се за период октобар 2021. године – септембар 2022. године, а служи за обрачун и плаћање доприноса почев од првог јануара године за коју се доприноси утврђују и плаћају.

Према одредбама члана 42. ЗДОСО, **највишу месечну основицу** чини петоструки износ просечне месечне зараде у Републици Србији исплаћене, односно остварене у претходних 12 месеци, почев од месеца септембра у текућој години, за коју су објављени подаци надлежног органа за послове статистике.

Најнижу и највишу основицу за обрачун социјалних доприноса објављује министар надлежан за

послове финансија, а примењују се од првог дана наредног месеца по објављивању. Према наведеном, уколико ове основице буду објављене до краја децембра 2022. године, примењиваће се од **1. јануара 2023. године**.

На основу објављеног податка о просечној заради за период **октобар 2021. године – септембар 2022. године**, могу се рачунски утврдити основице за обрачун доприноса **почев од 1. јануара 2023. године**, и то:

1) најнижа, која би износила – **35.025 динара** ($100.072 \times 35\%$), и

2) највиша, која би износила – **500.360 динара** (100.072×5).

При исплати зарада, нова најнижа и највиша месечна основица за обрачун социјалних доприноса примењују се **за све исплате почев од 1. јануара 2023. године, независно од тога за који месец се исплаћује зарада**.

Са друге стране, када доприносе са социјално осигурање за оснивача, односно члана привредног друштва обрачунава и плаћа привредно друштво, подношењем пореске пријаве на Обрасцу ПП-ОД-О, примењује се најнижа основица која се односи на месец за који се плаћају доприноси. Тако ће се на исплату доприноса за децембар 2022. године у јануару 2023. године примењивати најнижа основица од 30.880 динара, док ће се на доприносе за јануар 2023. године примењивати новоутврђена најнижа основица. Исто важи и за плаћање аконтација доприноса за предузетника који се није определио за исплату личне зараде.

Износи најниже и највише основице за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање примењиваће се **до краја 2023. године**.

АКТУЕЛНИ ПОДАЦИ

1. ПРОСЕЧНА МЕСЕЧНА ЗАРАДА ПО ЗАПОСЛЕНОМ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

МЕСЕЦ 2022. године	Број „Службеног гласника РС“	Бруто зарада		Нето зарада	
		износ	ланчани индекс	износ	ланчани индекс
Јануар (Укупно)	41/22	97.877,00	95,8	70.920,00	95,0
Фебруар (Укупно)	50/22	97.392,00	99,5	70.605,00	99,6
Март (Укупно)	61/22	102.781,00	105,5	74.664,00	105,7
Април (Укупно)	69/22	100.727,00	98,0	73.012,00	97,8
Мај (Укупно)	83/22	102.432,00	101,7	74.168,00	101,6
Јун (Укупно)	95/22	102.523,00	100,1	74.302,00	100,2
Јул (Укупно)	110/22	100.937,00	98,5	73.114,00	98,4
Август (Укупно)	117/22	103.963,00	103,0	75.282,00	103,0
Септембар (Укупно)	130/22	103.476,00	99,5	74.981,00	99,6

2. МИНИМАЛНА ЗАРАДА

Запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду. Основица за обрачун социјалних доприноса је бруто минимална зарада. Уколико је бруто минимална зарада виша од најниже основице, допринос се обрачунава на БМЗ, а уколико је БМЗ нижа, основица за обрачун доприноса је најнижа основица. Минимална зарада за период јануар–децембар 2022. године („Службени гласник РС“, бр. 87/21) утврђена је у нето износу од 201,22 динара по радном часу и примењује се од 1.01.2022. године.

За исплате које се врше од 1. јануара до 31. децембра 2022. године, минимална зарада износи:

Ред. бр.	Месец 2022.	Број сати у месецу	Нето мин. зарада	Бруто мин. зарада
1	Јануар, април, јул и октобар	168	33.804,96	45.470,70
2	Фебруар	160	32.195,20	43.174,32
3	Мај, јун, септембар, новембар и децембар	176	35.414,72	47.767,08
4	Март и август	184	37.024,48	50.063,45

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор, топлог obroка, као и за износ увећане зараде за минули рад, за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

3. НАЈНИЖА МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОБРАЧУН СОЦИЈАЛНИХ ДОПРИНОСА

Најнижа месечна основица за обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 127/21 и износи **30.880** динар ($88.228 \times 35\%$), а примењује се од 1. јануара 2022. године. Најнижа месечна основица примењује се до краја 2022. године.

4. НАЈВИША ОСНОВИЦА ЗА ПЛАЋАЊЕ ДОПРИНОСА ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

Највиша основица за плаћање доприноса за социјално осигурање објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 127/21 и износи **441.140** динара (88.228×5), а примењује се од 1. јануара до 31. децембра 2022. године.

ПРИРУЧНИК ЗА ЕЛЕКТРОНСКО ФАКТУРИСАЊЕ, ЕЛЕКТРОНСКО ЕВИДЕНТИРАЊЕ ОБРАЧУНА ПДВ И ФИСКАЛИЗАЦИЈУ

У складу са Законом о електронском фактурисању, Законом о ПДВ и Законом о фискализацији

Почев од прве фазе примене Закона о електронском фактурисању, од 1. маја 2022. године, у трансакцијама између субјеката приватног сектора и субјеката јавног сектора, као и у трансакцијама између субјеката јавног сектора, а додатно почев од друге фазе од 1. јула 2022. године, од када је обавезан пријем електронских фактура од стране субјеката приватног сектора од добављача из јавног сектора јавио се велики број спорних питања, дилема и практичних проблема у вези са еФактурама.

За првих седам месеци примене Закона о електронском фактурисању прописи о електронском фактурисању су претрпели једну измену и допуну Закона и подзаконских прописа. Међутим, сам систем еФактура се мењао, исправљао и допуњавао 9 пута.

Очекује се да ће почев од треће, финалне фазе примене Закона о електронском фактурисању која почиње 1. јануара 2023. године, када је обавезно издавање електронских фактура преко система еФактура у свим трансакцијама између субјеката приватног сектора, а такође за субјекте приватног сектора и електронско евидентирање обрачуна ПДВ преко СЕФ број питања и недоумица достићи своју кулминацију. Горућа тема у предстојећој 2023. години биће еФактуре.

Закон о фискализацији је, такође, од 1. маја 2022. године донео значајне измене у вези са издавањем фискалних и авансних рачуна и проширио круг обвезника фискализације. Највише дилема од почетка примене новог модела еФискализације је било у вези са питањем када фискални рачун представља ПДВ рачун а када не, затим да ли фискални рачун Промет – Рефундација може или мора да се изда да се не би обвезник дупло задуживао за ПДВ у промету повезаном са корпоративним картицама и са субјектима јавног сектора, који су услови за признавање права на претходни ПДВ по примљеним фискалним рачунима и фактурама издатим на основу фискалних рачуна итд.

До краја ове године биће усвојене нове значајне и обимне измене и допуне Закона о електронском фактурисању, Закона о фискализацији, Закона о ПДВ, Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама и других пратећих прописа које ће се највећим делом примењивати од 1. јануара 2023. године.

Услед наведених околности, Привредни саветник је одлучио да сва своја досадашња искуства у примени Закона о електронском фактурисању, Закона о фискализацији и њихово уклапање у правила прописа о ПДВ, стечена кроз писање стручних текстова у часопису, свакодневне консултантске услуге са претплатницима, као и кроз већи одржаних семинара, синтетизује на једном месту и изда засебно издање у форми приручника.

Овај Приручник садржи детаљна, свеобухватна и на великом броју реалних примера из праксе приказана објашњења у вези са применом прописа који су предмет ове публикације.

Цена Приручника износи 11.000 динара, са ПДВ.

Сваки купац књиге стиче право да бесплатно присуствује вебинару који ћемо у вези са овом темом одржати по објављивању ове публикације, тј. средином децембра 2022. године.

ИЗАШЛО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ НОВО ИЗДАЊЕ ПРИВРЕДНОГ САВЕТНИКА

Др Ратомир Ђировић

ПРИРУЧНИК ЗА ПРИМЕНУ МСФИ 9, МСФИ 15 И МСФИ 16

- са примерима књижења и моделом Правилника о
рачуноводственим политикама у складу МСФИ -

Београд, новембар 2022.

Приручник садржи детаљна објашњења примене три нова и најсложенија Међународна стандарда финансијског извештавања МСФИ 9 – *Финансијски инструменти*, МСФИ 15 – *Приходи од уговора са купцима* и МСФИ 16 – *Лизинг*.

МСФИ 9 и МСФИ 15 примењују се у Републици Србији од 2020. године а МСФИ 16 од 2021. године. Примена ових стандарда међусобно је повезана, тако да субјекти који примењују пуне МСФИ морају детаљно да познају захтеве који су прописани овим стандардима.

Ови стандарди настали су као одговор рачуноводствене професије на светску економску кризу из 2007. године и садрже нова решења која треба да допринесу реалнијем исказивању финансијског резултата и финансијског положаја привредних субјеката.

МСФИ 9 прописује нову и једноставнију класификацију финансијских инструмената, уводи нове моделе признавања очекиваних кредитних губитака за финансијске инструменте, потраживања од купаца, средства по основу уговора и финансијски лизинг. Овај стандард поједностављује примену рачуноводства хеџинга (заштите) и проширује спектре ситуација на које се може применити рачуноводство заштите. Циљ новина које доноси МСФИ 9 у односу на ранији МРС 39 је да се поједностави финансијско извештавање

применом јасног и лакшег начина класификације финансијских инструмената, уклањањем прага за признавање кредитних губитака и промене захтева за рачуноводство заштите.

МСФИ 15 садржи детаљна правила за признавање прихода када се добра и услуге преносе на купца у току одређеног временског периода и/или у одређеном тренутку времена. За утврђивање прихода овај стандард прописује јединствен **модел у пет корака** заснован на принципима који се примењују на све уговоре са купцима који су у делокругу тог стандарда. Уређује и признавање трошкова који настају у вези са закључивањем и извршавањем уговора о продаји од стране продавца. Овај стандард доноси значајне новине приликом утврђивања прихода у делатностима које имају уговоре са различитим обавезама извршења (нпр. телекомуникационе компаније) и уговоре који обухватају више периода испуњавања обавеза према купцима (нпр. грађевинске, индустријске, пољопривредне и друге производне компаније), начин утврђивања прихода је знатно другачији у односу на раније примењиване стандарде.

МСФИ 16 прописује принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга (закупа). Циљ је да се у финансијским извештајима даваоца и корисника лизинга обезбеде релевантни подаци на начин који верно представља трансакције лизинга. Из аспекта корисника лизинга, финансијски и пословни лизинг третира се на исти начин, тако што се имовина са правом коришћења исказује као имовина корисника лизинга која подлеже амортизацији а укупна обавеза коју ће корисник лизинга плаћати за период закупа исказује се као обавеза у Билансу стања. Примена овог стандарда значајно мења структуру прихода и расхода у Билансу успеха и финансијски положај у Билансу стања корисника лизинга, што корисницима финансијских извештаја пружа релевантне податке за оцену профитабилности и бонитета субјеката који примењују тај стандард.

Обим: 416 страна

Цена: 9.900 динара са ПДВ